

FI

FI

FI

EUROOPAN KOMISSIO

Bryssel 27.10.2010
KOM(2010) 605 lopullinen

KOMISSION KERTOMUS

Kertomus Euroopan parlamentin jäsenten valitsemisesta (vuoden 1976 säädös sellaisena kuin se on muutettuna päätöksellä 2002/772/EY, Euratom) ja Euroopan unionin kansalaisten osallistumisesta Euroopan parlamentin vaaleihin asuinvaltiossaan (direktiivi 93/109/EY)

{KOM(2010) 603 lopullinen}

KOMISSION KERTOMUS

Kertomus Euroopan parlamentin jäsenten valitsemisesta (vuoden 1976 säädös sellaisena kuin se on muutettuna päätöksellä 2002/772/EY, Euratom) ja Euroopan unionin kansalaisten osallistumisesta Euroopan parlamentin vaaleihin asuinvaltiossaan (direktiivi 93/109/EY)

1. JOHDANTO

Unionin kansalaisille myönnetyt poliittiset oikeudet lujittavat heidän eurooppalaista identiteettiään. Unionin kansalaisten oikeus äänestää kunnallisvaaleissa ja Euroopan parlamentin vaaleissa siinä jäsenvaltiossa, jonka he ovat valinneet asuinpaikakseen, on olennaisen tärkeää heidän osallistumiselleen demokratian toteuttamiseen unionissa.

Euroopan parlamentin vaaleja säännellään vuonna 1976 annetulla säädöksellä¹ edustajien valitsemisesta Euroopan parlamenttiin yleisillä välittömällä vaaleilla, sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston päätöksellä 2002/772/EY, Euratom², jossa vahvistetaan kaikille jäsenvaltioille yhteisiä periaatteita. Näitä ovat esimerkiksi velvollisuus noudattaa suhteellista vaalitapaa ja varmistaa, että vaalipäivä osuu samalle ajanjaksolle, joka alkaa torstaina ja päättyy seuraavana sunnuntaina. Yksityiskohtaiset säännöt, joiden mukaan unionin kansalaiset voivat osallistua Euroopan parlamentin vaaleihin asuinvaltiossaan³, vahvistetaan direktiivissä 93/109/EY⁴. Direktiivissä säädetään vaaliluetteloon merkitsemisestä sekä tarkistuksista, joilla estetään kahteen kertaan äänestäminen tai ehdokkaaksi asettuminen, mutta myös sellaisille jäsenvaltioille myönnettävästä poikkeuksesta, joissa asuvien muiden jäsenvaltioiden kansalaisten osuus ylittää 20 prosenttia siellä asuvien äänestysikäisten unionin kansalaisten kokonaisuudesta⁵. Komissio esittää 18 kuukautta ennen jokaista Euroopan parlamentin vaalia kertomuksen, jossa se toteaa, sovelletaanko poikkeuksia. Viimeisin komission kertomus annettiin 20. joulukuuta 2007⁶.

Viimeisimmät Euroopan parlamentin vaalit pidettiin kesäkuussa 2009, ja niissä täytettävien parlamenttipaikkojen määrä oli Nizzan sopimuksen määräyksillä määritetty 736:ksi. Näin ollen vuoden 2009 vaaleissa Euroopan parlamenttiin

¹ Säädös on 20 päivänä syyskuuta 1976 tehdyn päätöksen N:o 76/787/EHTY, ETY, Euratom liitteenä (EYVL L 278, 8.10.1976).

² EYVL L 283, 21.10.2002.

³ Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 22 artiklan nojalla jokaiselle EU:n kansalaiselle myönnetään kunnallisvaaleja ja Euroopan parlamentin vaaleja koskeva äänioikeus ja vaalikelpoisuus jäsenvaltiossa, jossa hän asuu mutta jonka kansalainen hän ei ole, samoin edellytyksin kuin tuon jäsenvaltion omilla kansalaisilla.

⁴ Direktiivi 93/109/EY, annettu 6 päivänä joulukuuta 1993 (EYVL L 329, 30.12.1993, s. 34).

⁵ Nämä jäsenvaltiot voivat määrätä muista jäsenvaltioista tuleville unionin kansalaisille vähimmäisajan, joka näiden on asuttava kyseisessä jäsenvaltiossa, ennen kuin heille voidaan myöntää äänioikeus ja vaalikelpoisuus.

⁶ KOM(2007) 846.

valittiin 736 jäsentä. Lissabonin sopimuksen tultua voimaan 1. joulukuuta 2009 paikkamäärä nousi 751:een. Neuvosto toteutti tarvittavat valmistelutoimenpiteet näiden määräysten täytäntöönpanemiseksi 23. kesäkuuta 2010⁷. Lissabonin sopimuksessa muutettiin myös Euroopan parlamentin kokoonpanon määritelmää. Sen mukaan Euroopan parlamentti koostuu ”unionin kansalaisten edustajista”⁸ aikaisemman ”yhteisöksi yhdistyneiden valtioiden kansojen edustajien”⁹ sijaan.

Tämä Euroopan parlamentin vuoden 2009 vaaleja koskeva kertomus liittyy asiakirjaan *Katsaus Euroopan unionin kansalaisuuteen vuonna 2010 – Unionin kansalaisoikeuksien esteiden poistaminen* ja täydentää sitä. Kyseisessä raportissa keskitytään ongelmiin, joita kansalaiset kohtaavat edelleen erityisesti yrittäessään hankkia tavaroita ja palveluja sisärajojen yli, sekä keinoihin poistaa niitä.

Tämän kertomuksen tavoitteena on arvioida unionin kansalaisten äänioikeuden ja vaalikelpoisuuden toteutumista vuoden 2009 Euroopan parlamentin vaaleissa. Ensinnäkin siinä tarkastellaan, missä määrin vaaleista ja niihin liittyvistä oikeuksista oltiin tietoisia ja mitä toimenpiteitä jäsenvaltiot ja EU:n toimielimet ovat tämän asian suhteen toteuttaneet, sekä varsinaista osallistumista vaaleihin. Toiseksi kertomuksessa tutkitaan sitä, miten jäsenvaltiot ovat saattaneet tämän alan EU-lainsäädännön osaksi kansallista lainsäädäntöään ja panneet sen täytäntöön. Lisäksi kertomuksessa hahmotellaan toimenpiteitä, joiden avulla voitaisiin parantaa osallistumista ja taata unionin kansalaisten äänioikeuden ja vaalikelpoisuuden toteutuminen.

Kertomus pohjautuu äskettäisiin Eurobarometri-kyselyihin, 15. kesäkuuta 2010 päätökseen saadun julkisen kuulemisen tuloksiin, 1. ja 2. heinäkuuta 2010 järjestettyyn konferenssiin, joka koski unionin kansalaisten oikeuksia tulevaisuudessa, jäsenvaltioiden vaaliasiantuntijoiden toimittamiin tietoihin sekä komission arvioon vuoden 1976 säädöksen sekä direktiivin 93/109/EY saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä ja täytäntöönpanosta jäsenvaltioissa.

2. VAALEJA KOSKEVA TIETÄMYS JA NIIHIN OSALLISTUMINEN

2.1. Yleinen äänestysprosentti ja toimet osallistumisen edistämiseksi

Vuonna 1979 järjestetyistä ensimmäisistä suorista Euroopan parlamentin vaaleista lähtien äänestysprosentti on laskenut tasaisesti. Eurobarometritiedoista kävi vuoden 2009 alussa ilmi, että vain 34 prosenttia unionin kansalaisista oli varmoja aikomuksestaan äänestää Euroopan parlamentin vaaleissa.

Todettuaan alhaisen äänestysinnostuksen Euroopan parlamentti, Eurooppa-neuvosto ja komissio nimesivät vaalit toimielinten välisen viestinnän tärkeimmäksi painopisteeksi vuonna 2009. Ne myös päättivät parantaa yhdessä Euroopan parlamentin vaaleja koskevaa tietämystä poliittisen sopimuksen ”Kumppanuuteen perustuva EU-viestintä”¹⁰ mukaisesti. Komissio pyrki aktiivisesti kohdistamaan

⁷ Ks. Euroopan unionin neuvoston asiakirja 11192/10.

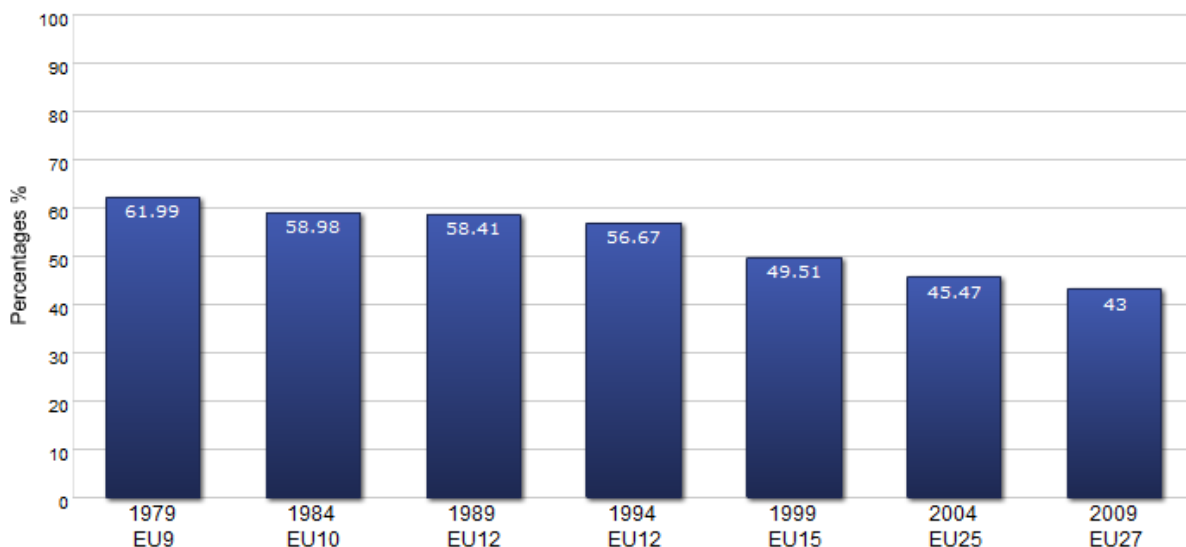
⁸ Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 14 artiklan 2 kohta.

⁹ Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 189 artikla.

¹⁰ Poliittinen sopimus ”Kumppanuuteen perustuva EU-viestintä” allekirjoitettiin 22. lokakuuta 2008.

kansalaisten huomion vuoden 2009 Euroopan parlamentin vaalien merkitykseen¹¹. Se täydensi Euroopan parlamentin kampanjaa yli tuhannella toiminnolla ja tapahtumalla, joissa hyödynnettiin kaikkia mahdollisia viestintäkanavia. Erityisesti pyrittiin tavoittamaan naisia, nuoria ja ensi kertaa äänioikeutettuja, sillä kampanjan aikana toteutettujen mielipidetiedustelujen mukaan nämä ryhmät aikoivat vähiten todennäköisesti äänestää Euroopan parlamentin vaaleissa. Komission kampanjatoimissa hyödynnettiin audiovisuaalisia ja uusia joukkoviestimiä, ja niihin kuului muun muassa MTV-kampanja ja blogihanke TH!NK ABOUT IT. Jaettavana oli useantyyppisiä esitteitä, kuten *Eurooppa naisille*, joissa selostettiin, millä tavoin EU toimii aloilla, jotka vaikuttavat kansalaisten päivittäiseen elämään, sekä erityinen julkaisu *Miksi on tärkeää äänestää Euroopan parlamentin vaaleissa*. Kampanjatoiminnan perustana käytettiin myös jo olemassa olleita yleisötapahtumia, ja sitä kohdennettiin vakiintuneisiin verkostoihin, kuten Euroopan kauppakamarien naisverkostoihin. Lisäksi Euroopan komission edustustot järjestivät väittelyjä ja yleisötapahtumia suurelle yleisölle, ja yhdessä kaikki nämä toimet osoittautuivat hyödyllisiksi siltä osin, että kansalaisten käsitys EU:sta muuttui myönteisemmäksi.

Vaikka EU:n kampanja kansalaisten äänestysinnon lisäämiseksi tunnettiin lupaavassa määrin (67 prosenttia), sen vaikutus äänestysprosenttiin näyttää olleen rajallinen. Yleinen äänestysprosentti oli 43, kun vuonna 2004 se oli ollut 45 prosenttia, mikä vahvistaa osallistumisen olevan laskusuunnassa. Vuoden 2009 vaalien osallistumisprosentin lasku oli kuitenkin edellisiin vaaleihin verrattuna melko vähäinen.

Lähde: www.europarl.europa.eu

Komissio myös toteutti vaalien jälkeen yleisökyselyn¹² mitatakseen mahdollisia muuttujia äänestysprosentin kasvattamiseksi. Sen mukaan kolme tärkeintä toimenpidettä kansalaisten äänestysinnon lisäämiseksi olivat seuraavat: olisi

¹¹ Kertomus Euroopan komission tärkeimmistä tiedotustoimista Euroopan parlamentin vuoden 2009 vaalien yhteydessä:

http://www.cc.cec/home/dgserv/comm/european_elections/report_european_elections_2009.html.

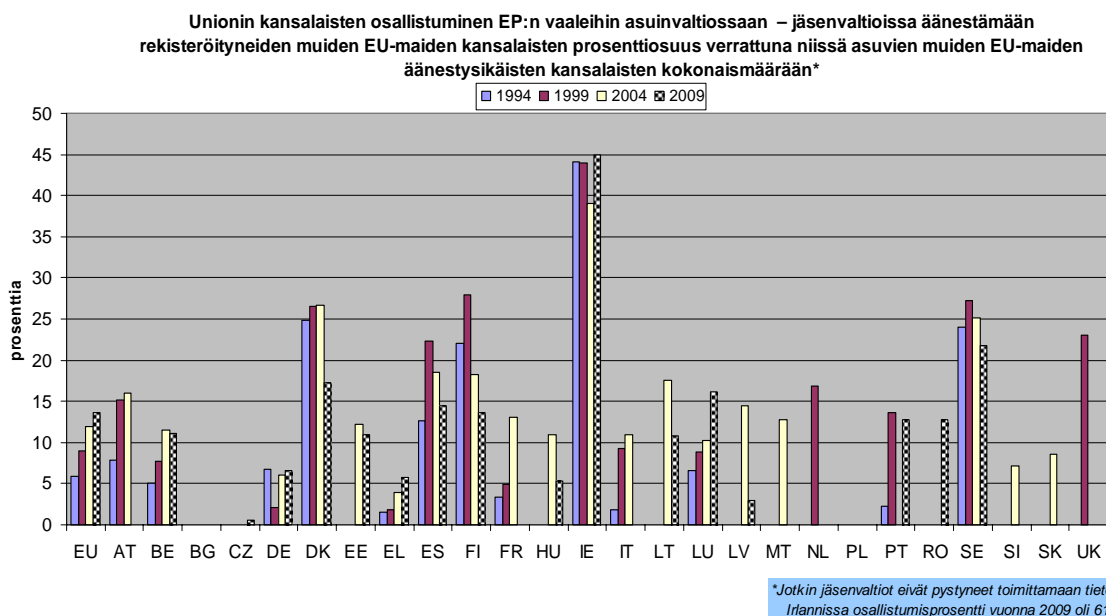
¹² Flash-eurobarometri nro 292.

tarjottava enemmän tietoa EU:n vaikutuksesta kansalaisten päivittäiseen elämään (84 %), Euroopan parlamentin vaalien ehdokkaiden ja puolueiden ohjelmista ja tavoitteista (83 %) sekä itse Euroopan parlamentin vaaleista (80 %). Näitä kolmea yleisintä ehdotusta kannatti suurin osa vastaajista jokaisessa jäsenvaltiossa. Vastaajista 61 prosenttia oli sitä mieltä, että he äänestäisivät todennäköisemmin, jos vaalit pidettäisiin samana päivänä koko EU:ssa.

2.2. Unionin kansalaisten tietämys vaaleista ja äänestysprosentti asuinvaltiossa

Tilastojen mukaan yhä suurempi määrä äänestysikäisiä unionin kansalaisia asuu jossakin muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, jonka kansalaisia he ovat. Esimerkiksi Espanjassa muiden jäsenvaltioiden äänestysikäisten kansalaisten määrä kasvoi 700 000 henkilöstä vuonna 2004 lähes 2 miljoonaan vuonna 2009 ja Kyproksella 45 000:sta 77 000:een. Tilastojen valossa voidaan päätellä, että unionin kansalaisten poliittiset oikeudet ovat yhä merkittävämmässä asemassa samalla kun vapaan liikkuvuuden ja oleskelun oikeutta hyödynnetään yhä enemmän.

Myös asuinvaltion vaaliluetteloon merkittyjen äänestäjien määrän kasvu on tosiasia. Lähes kautta koko EU:n asuinvaltiossaan äänestämään rekisteröityi vuonna 2009 enemmän unionin kansalaisia kuin edellisissä vaaleissa. Esimerkiksi Ranskassa tällaisten kansalaisten määrä kasvoi 145 000:sta vuonna 2004 yli 200 000:een vuonna 2009, Espanjassa 130 000:sta 284 000:een ja Tšekissä 99:stä 703:een. Jäsenvaltioiden toimittamien tietojen perusteella toisessa jäsenvaltiossa asuvien ja siellä äänestäjiksi merkittyjen kansalaisten osuus koko EU:ssa oli vuoden 2009 vaaleissa 11,6 prosenttia¹³, kun vuonna 1994, jolloin direktiiviä sovellettiin ensi kertaa, se oli ollut 5,9 prosenttia.

¹³ Nämä luvut perustuvat jäsenvaltioiden enemmistön antamiin tietoihin. Komissiolla ei kuitenkaan ole riittäviä tietoja unionin kansalaisten määrästä Bulgariassa, Ranskassa, Italiassa, Maltassa, Alankomaissa, Puolassa, Sloveniassa, Slovakiassa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

Samanaikaisesti joissakin jäsenvaltioissa tilanne oli se, että vaikka äänestysikäisten, valtion alueella asuvien muiden EU-maiden kansalaisten määrä kasvoi, äänestäjäksi rekisteröitymisprosentti ei kasvanut samassa suhteessa vuosien 2004 ja 2009 välillä. Esimerkiksi Tanskassa asuvien muiden jäsenvaltioiden äänestysikäisten kansalaisten määrä lisääntyi 58 148:sta vuonna 2004 aina 96 783:een vuonna 2009 (lisäystä 66 prosenttia). Äänestäjiksi merkittyjen henkilöiden määrä kasvoi kuitenkin vain 15 572:sta 16 776:een (lisäystä 7 prosenttia). Liettuassa asuvien äänestysikäisten muiden EU-maiden kansalaisten määrä kasvoi lähes 80 prosenttia vuosina 2004–2009, mutta äänestäjiksi merkittyjen määrä vain 10 prosenttia.

Tällä tilanteelle, jossa jäsenvaltioissa asuvia muiden EU-maiden kansalaisia on aina vain enemmän, mutta nämä eivät yleensä käytä edellä kuvattua laajemmin oikeuttaan äänestää Euroopan parlamentin vaaleissa, on löydettävissä useita syitä. Ensinnäkin äänestysaktiivisuus laskee yleisesti, mikä koskee myös kotijäsenvaltiossaan asuvia unionin kansalaisia. Tällä suuntauksella on omat erityiset syynsä. Toinen tekijä on kansalaisten tietämys poliittisista oikeuksistaan – se on edellytys osallistumiselle asuinvaltion poliittiseen elämään. Vuonna 2010 toteutettu Eurobarometri-kysely osoittaa, että oikeuksien tuntemus on kasvanut huomattavasti verrattuna aikaisempiin vuosiin¹⁴, mutta parannettavaa on vielä. Kun vuonna 2007 vain 54 prosenttia vastaajista tiesi, että muiden EU-maiden kansalaiset ovat oikeutettuja äänestämään Euroopan parlamentin vaaleissa asuinvaltiossaan, tietoisuus tästä oikeudesta nousi 69 prosenttiin vuonna 2010. Yksittäisistä jäsenvaltioista asia oli parhaiten tiedossa Irlannissa (79 prosenttia kansalaisista), Espanjassa (76 prosenttia) ja Latviassa (75 prosenttia).

Euroopan parlamentin vaalien äänestysprosenttiin asuinvaltiossa saattaa vaikuttaa myös se, että koska kahteen kertaan äänestäminen on kiellettyä, unionin kansalaisten on valittava, äänestävätkö he kotijäsenvaltiossaan vai jäsenvaltiossa, johon he ovat muuttaneet (eri ehdokkaat). Eurobarometri-kyselyssä kävi ilmi, että kansalaisilla on täysin vastakkaiset mielipiteet ehdokkaista ja ehdokasluetteloista, joita he haluavat Euroopan parlamentin vaaleissa äänestää. Noin 44 prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, että jos he asuisivat eri jäsenvaltiossa kuin siinä, jonka kansalaisia he ovat, he äänestäisivät mieluummin asuinvaltionsa ehdokkaita, kun taas varsin samansuuruinen prosenttiosuus (46 prosenttia) ilmoitti haluavansa edelleen käyttää äänioikeuttaan kotijäsenvaltiossaan.

Käytettävissä olevat viitteelliset tilastotiedot vuoden 2009 Euroopan parlamentin vaaleihin osallistumisesta näyttävät vahvistavan yleisökyselyn johtopäätökset. Joissakin tapauksissa suurin osa tietyn jäsenvaltion kansalaisista, jotka asuvat muissa jäsenvaltioissa, äänestivät mieluummin kotivaltionsa ehdokkaita. Espanjan kansalaisista 36 294 rekisteröityi äänestäjiksi muissa jäsenvaltioissa, mutta 68 008 muissa jäsenvaltioissa asuvaa Espanjan kansalaista valitsi Espanjan ehdokkaiden äänestämisen. Muissa tapauksissa suurin osa tällaisista kansalaisista halusi rekisteröityä äänestämään asuinvaltionsa ehdokkaita. Esimerkiksi Puolan kohdalla 51 344 Puolan kansalaista rekisteröityi äänestämään asuinvaltionsa ehdokkaita ja vain 10 093 kansalaista äänesti Puolassa ehdokkaina olevia.

¹⁴ Edellinen kysely toteutettiin vuonna 2007 – Flash-eurobarometri nro 213.

EU:n lainsäädännön mukaan muiden EU-maiden kansalaiset voivat äänestää Euroopan parlamentin vaaleissa asuinvaltiossaan, mutta myös asettua ehdokkaaksi näissä vaaleissa samoin edellytyksin kuin kyseisen jäsenvaltion kansalaiset. Tätä oikeutta eivät näytä kovin monet kansalaiset käyttäneen, sillä vuoden 2009 vaaleissa vain 81 muiden EU-maiden kansalaista asettui ehdokkaaksi asuinvaltiossaan (vuonna 1999 tällaisia ehdokkaita oli 62, vuonna 2004 puolestaan 57). Kertomuksen 3.2 luvussa arvioidaan joitakin tämän oikeuden käyttämisen esteitä.

2.3. Tiedotustoimet unionin kansalaisten kannustamiseksi osallistumaan vaaleihin asuinvaltiossaan

Direktiivissä jäsenvaltiot veloitetaan tiedottamaan muista jäsenvaltioista tuleville unionin kansalaisille, miten nämä voivat käyttää oikeuttaan äänestää ja asettua ehdokkaaksi Euroopan parlamentin vaaleissa.

Jäsenvaltioiden toteuttamissa toimenpiteissä muiden EU-maiden kansalaisille tiedottamiseksi on havaittavissa erilaisia lähestymistapoja. Joissakin jäsenvaltioissa tiedotus on tarkasti kohdennettua ja räätälöity muiden EU-maiden kansalaisten erityistarpeita vastaavaksi, kun taas joissakin maissa toteutetaan Euroopan parlamentin vaalien yhteydessä ainoastaan yleisiä tiedotuskampanjoita, jotka kattavat koko äänestäjäkunnan.

Parhaisiin käytänteisiin kuuluu esimerkiksi henkilökohtaisten kirjeiden lähettäminen muiden EU-maiden kansalaisille, jotta he saavat tiedon äänioikeuden ja vaalikelpoisuuden käyttämiseen liittyvistä järjestelyistä. Tämä käytäntö on yleistynyt edellisten vaalien jälkeen, ja nyt se on käytössä kymmenessä jäsenvaltiossa¹⁵.

Eri jäsenvaltioissa hyödynnetään laajasti muitakin tiedottamistapoja, kuten sanomalehti-ilmoituksia, TV- ja radiotiedotteita sekä tietoja kansallisten viranomaisten verkkosivuilla.

Komissio pitää tärkeänä, että unionin kansalaisille tiedotetaan heidän oikeuksistaan sekä äänestysaktiivisuuden lisäämiseksi toteutetuista toimista. Tukholman ohjelman¹⁶ mukaan EU:n toimielinten olisi vuonna 2014 pidettäviä Euroopan parlamentin vaaleja ajatellen pohdittava huolellisesti, miten kansalaisia kannustettaisiin äänestämään. Tähän liittyen komissio antaa perusoikeuksia ja kansalaisuutta koskevan erityisohjelman kautta kansalaisjärjestöille ja muille organisaatioille mahdollisuuden saada rahoitusta hankkeille, jotka koskevat tämän alan tiedotustoimintaa. Komissio aikoo edistää tällaisia rahoitusmahdollisuuksia ja sisällyttää mukaan toimia, joiden tarkoituksena on edistää naisten mahdollisuuksia osallistua vaaliprosessiin äänestäjinä ja ehdokkaina. Lisäksi naisten ja miesten tasa-arvostrategiaan vuosiksi 2010–2015 sisältyy toimia, joilla edistetään naisten asettumista ehdokkaaksi Euroopan parlamentin vaaleissa, jotta sukupuolijakauma Euroopan parlamentissa muuttuisi tasapainoisemmaksi.

¹⁵ Belgia, Tanska, Viro, Italia, Latvia, Liettua, Luxemburg, Unkari, Itävalta ja Suomi.

¹⁶ Neuvoston asiakirja 17024/09, 2.12.2009.

**3. VUODEN 2009 VAALEIHIN SOVELLETUN EU:N LAINSÄÄDÄNNÖN SAATTAMINEN
OSAKSI KANSALLISTA LAINSÄÄDÄNTÖÄ JA TÄYTÄNTÖÖNPANO JÄSENVALTIOISSA**

3.1. Unionin kansalaisten oikeuksien tilanteen arviointi – direktiivin 93/109/EY saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä

Direktiivissä 93/109/EY säädetään, että käyttääkseen oikeuttaan äänestää ja asettua ehdokkaaksi Euroopan parlamentin vaaleissa asuinvaltiossaan unionin kansalaisen on pyydettävä, että hänet merkitään kyseisen jäsenvaltion vaaliluetteloon. Koska äänestämisen ja ehdokkaaksi asettumisen yhtä aikaa sekä kotivaltiossa että asuinvaltiossa ei ole sallittua, jäsenvaltiossa asuvien muiden EU-maiden kansalaisten on annettava ilmoitus siitä, että he äänestävät tai asettuvat ehdokkaaksi vain asuinvaltiossaan. Kahteen kertaan äänestämisen ja ehdokkaaksi asettumisen estämiseksi jäsenvaltiot vaihtavat tietoja havaitakseen ehdokkaat ja äänestäjät, jotka on rekisteröity sekä asuin- että kotivaltiossaan. Ehdokkaiden on myös esitettävä kotivaltionsa viranomaisten antama todistus siitä, etteivät he ole menettäneet vaalikelpoisuuttaan. Jäsenvaltioilla on velvollisuus antaa alueellaan asuville muiden EU:n jäsenvaltioiden kansalaisille tarkat tiedot järjestelyistä, jotka koskevat heidän oikeuttaan äänestää ja asettua ehdokkaaksi vaaleissa. Samoin on ilmoitettava siitä, mihin ratkaisuun asianomaisen henkilön vaaliluetteloon merkitsemistä tai ehdokkaaksi asettumista koskevan hakemuksen osalta on päädytty.

Komissio on jo arvioinut niiden valtioiden kansallisen lainsäädännön yhdenmukaisuutta direktiivin kanssa, jotka olivat EU:n jäseniä 1. toukokuuta 2004, ja tarpeellisiin toimenpiteisiin on ryhdytty direktiivin voimaantulosta vuonna 1994 alkaen. Direktiivin soveltamista koskevat aiemmat kertomukset julkaistiin vuosina 1998¹⁷ ja 2000¹⁸, ja niissä tarkasteltiin tilannetta sekä rikkomusmenettelyjä, jotka oli käynnistetty direktiivin kansallisen lainsäädännön osaksi saattamisen ja täytäntöönpanon varmistamiseksi. Nämä menettelyt ovat johtaneet direktiivin moitteettomaan saattamiseen osaksi kansallista lainsäädäntöä ja täytäntöönpanoon kyseisissä jäsenvaltioissa¹⁹.

Komissio arvioi äskettäin direktiivin saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä valtioissa, jotka liittyivät EU:hun 1. toukokuuta 2004 jälkeen. Arvioinnista käy ilmi, että yleisesti ottaen muiden EU-maiden kansalaisten äänioikeuden ja vaalikelpoisuuden asuinmaassa mahdollistavat oikeudelliset edellytykset täyttyvät. Vuoden 2009 Euroopan parlamentin vaaleissa tilanne oli kymmenessä jäsenvaltiossa sellainen, ettei unionin kansalaisten osallistumiselle vaaleihin ollut välittömiä esteitä. Kahdessa jäsenvaltiossa, Sloveniassa ja Maltassa, unionin kansalaisille asetetut edellytykset näyttivät kuitenkin muodostavan merkittävän esteen tämän oikeuden käyttämiselle. Sloveniassa muiden EU-maiden kansalaisille myönnettiin äänioikeus ja vaalikelpoisuus vasta heidän asuttuaan maassa viisi vuotta.

Maltan lainsäädännössä puolestaan säädetään edelleen, että tullakseen merkityksi vaaliluetteloon muiden EU-maiden kansalaisten on esitettävä maltalainen

¹⁷ KOM(97) 731.

¹⁸ KOM(2000) 843.

¹⁹ Rikkomusmenettelyt kohdistuivat Belgiaan, Saksaan, Espanjaan, Italiaan, Luxemburgiin, Alankomaihin, Itävaltaan ja Ruotsiin.

henkilöllisyystodistus²⁰. Lisäksi vaaliviranomainen voi edellyttää ”tarpeelliseksi katsoessaan” unionin kansalaisten uudistavan ilmoituksensa, jonka he antoivat vaaliluetteloon rekisteröitymisen yhteydessä. Tämän seurauksena muiden EU-maiden kansalaiset saattavat Maltassa jäädä ilman mahdollisuutta osallistua vaaleihin, vaikka heidät olisikin jo merkitty vaaliluetteloon.

Lisäksi joidenkin jäsenvaltioiden²¹ kansallisessa lainsäädännössä säädetään unionin kansalaisia koskevista lisävaatimuksista näiden pyrkiessä rekisteröitymään äänestäjiksi tai asettumaan ehdokkaaksi. Niissä saatetaan vaatia esimerkiksi rekisteröintiasiakirjaa todisteeksi asuinpaikasta tai velvoittaa uudistamaan rekisteröityminen jokaisia Euroopan parlamentin vaaleja varten. Myös tällaiset vaatimukset ovat direktiivin vastaisia.

Lisäksi eräät jäsenvaltiot eivät näytä saattaneen asianmukaisesti osaksi kansallista lainsäädäntöä vaatimusta, jonka mukaan kansalaisille on tiedotettava äänioikeuden ja vaalikelpoisuuden käyttöä koskevista yksityiskohtaisista säännöistä²². Yhtenä syynä heikkoon vaaliosallistumiseen on riittävän kansalaistiedotuksen puute.

3.2. Unionin kansalaisten kohtaamia esteitä heidän halutessaan perustaa poliittisen puolueen tai liittyä poliittiseen puolueeseen asuinvaltiossaan, joka ei ole heidän kotivaltionsa

Eräs este, joka haittaa unionin kansalaisten mahdollisuuksia käyttää oikeuttaan osallistua Euroopan parlamentin vaaleihin, liittyy rajoituksiin, joita asetetaan heidän jäsenyydelleen poliittisissa puolueissa, ja poliittisten puolueiden perustamiselle asetettuihin edellytyksiin.

Vaalikelpoisuuden hyödyntäminen on vahvasti kytköksissä poliittisten puolueiden jäsenyyteen. Useimmissa tapauksissa ehdokkaat kuuluvat listoille, jotka poliittiset puolueet esittävät ja jotka koostuvat niiden jäsenistä. Jäsenvaltioiden lainsäädäntö, jolla rajoitetaan poliittisiin puolueisiin kuulumisen mahdollisuus koskemaan ainoastaan niiden omia kansalaisia, estää muiden EU-maiden kansalaisia asettumasta ehdokkaaksi Euroopan parlamentin vaaleissa poliittisten puolueiden jäseninä. Näin ollen muiden EU-maiden kansalaiset voivat ryhtyä ehdokkaiksi ainoastaan riippumattomina ehdokkaina tai muiden järjestöjen kuin poliittisten puolueiden esittämänä ehdokkaina kunkin maan kansallisten järjestelyjen mukaisesti. Tällainen lainsäädäntö tarkoittaa sitä, että tämän oikeuden käyttämisedellytykset eivät ole samat maan kansalaisille ja muiden EU-maiden kansalaisille.

Jos muiden EU-maiden kansalaisilla ei ole oikeutta perustaa poliittisia puolueita, vaan he voivat ainoastaan liittyä jo olemassa oleviin puolueisiin, heiltä evätään mahdollisuus viedä eteenpäin vaaliohjelmaa, jota olemassa olevat puolueet eivät edusta.

²⁰ Direktiivillä 2004/38/EY poistettiin unionin kansalaisten oleskelulupa ja se korvattiin rekisteröintitodistuksella.

²¹ Bulgaria, Tšekki, Viro, Kypros, Latvia, Unkari, Malta, Romania ja Slovenia.

²² EU:n 12:sta uusimmasta jäsenvaltiosta tämä vaatimus on saatettu asianmukaisesti osaksi kansallista lainsäädäntöä ainoastaan Tšekissä, Virossa, Kyproksessa ja Liettuaassa.

Jäsenvaltioiden lainsäädännön tarkastelu osoittaa, että Tšekissä, Liettuassa ja Puolassa muiden jäsenvaltioiden kansalaisilla ei ole oikeutta perustaa poliittisia puolueita tai liittyä olemassa olevien puolueiden jäseneksi. On huomattava, että huolimatta tästä rajoituksesta muiden jäsenvaltioiden kansalaisia ei täysin estetä asettumasta ehdokkaaksi vaaleissa. Tšekissä ja Liettuassa poliittiset puolueet voivat sisällyttää listoihinsa riippumattomia ehdokkaita. Puolassa taas joukolla äänestäjiä on oikeus asettaa ehdokkaita poliittisista puolueista riippumatta. Joka tapauksessa muiden jäsenvaltioiden kansalaiset eivät tällaisen lainsäädännön nojalla voi käyttää vaalikelpoisuuttaan samoin ehdoin kuin jäsenvaltion kansalaiset.

Bulgariassa, Kreikassa, Espanjassa, Latviassa ja Slovakiassa muiden jäsenvaltioiden kansalaisilla on oikeus liittyä olemassa olevien puolueiden jäseniksi, mutta heillä ei ole oikeutta perustaa uutta puoluetta. Saksassa ja Suomessa on säännös, jonka mukaan poliittisen puolueen perustamiseen vaaditaan tietyn kiintiön mukainen määrä omia kansalaisia, ja näin ollen muiden jäsenvaltioiden kansalaiset voivat perustaa uusia poliittisia puolueita ainoastaan toimimalla yhteistyössä näiden kahden jäsenvaltion omien kansalaisten kanssa.

3.3. Vaalituloksen julkistaminen – vuoden 1976 säädöksen saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä ja täytäntöönpano

Vuoden 1976 säädöstä edustajien valitsemisesta Euroopan parlamenttiin muutettiin viimeksi päätöksellä 2002/772/ETY, jolla otettiin käyttöön nykyisin sovellettavat vaalien järjestämistä koskevat yhteiset periaatteet. Säädöksen saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä ei ole laadittu kertomusta tämän vuonna 2002 hyväksytyyn muutoksen jälkeen.

Komission tekemän arvioinnin tulokset viittaavat siihen suuntaan, että säädöksen yleistä saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä ollaan useimmissa jäsenvaltioissa saamassa päätökseen. Merkittäviä ongelmia liittyy ainoastaan 10 artiklan 2 kohdan puutteelliseen saattamiseen osaksi kansallista lainsäädäntöä. Tässä säännöksessä kielletään vaalitulosten ennakoinen julkistaminen, toisin sanoen ennen kuin äänestyspaikat ovat sulkeutuneet kaikissa jäsenvaltioissa. Näyttää siltä, että kaksitoista jäsenvaltiota²³ ei ole saattanut tätä edellytystä moitteettomasti osaksi kansallista lainsäädäntöä. Alankomaita lukuun ottamatta mikään näistä jäsenvaltioista ei julkistanut tuloksia ennenaikaisesti. Mitään oikeudellista taetta ei kuitenkaan ole sille, etteivätkö ne saattaisi tehdä niin tulevaisuudessa.

Kyseisen artiklan tarkoituksena on varmistaa, ettei yhden jäsenvaltion tulosten ennakoinen julkistaminen vaikuta millään tavalla äänestykseen muissa jäsenvaltioissa, joissa äänestys on vielä käynnissä. Näin taataan yleinen äänioikeus – se on demokratiaan kuuluva perusoikeus, jota on vuoden 1976 säädöksen 1 artiklan 3 kohdan mukaan noudatettava Euroopan parlamentin vaaleissa.

3.4. EU:n oikeuskäytännön kehitys

Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on viime aikoina antanut kaksi Euroopan parlamentin vaaleihin liittyvää tuomiota, joista toinen koski Gibraltaria (asia C-

²³ Bulgaria, Tšekki, Tanska, Kreikka, Italia, Kypros, Alankomaat, Puola, Romania, Suomi, Ruotsi ja Yhdistynyt kuningaskunta.

145/04, Espanja v. Yhdistynyt kuningaskunta) ja toinen Arubaa (asia C-300/04, Eman ja Sevinger) ja joissa se otti esille tärkeän seikan: jäsenvaltioilla on kyllä harkintavaltaa säännellä sellaisia Euroopan parlamentin vaalimenettelyjen näkökohtia, joita ei ole yhdenmukaistettu EU:n tasolla, mutta niiden on noudatettava EU:n lainsäädännön yleisiä periaatteita yhteisöjen tuomioistuimen valvonnassa. Gibraltar-asiassa antamassaan tuomiossa tuomioistuin totesi, ettei EU:n lainsäädännössä estetä jäsenvaltiota ulottamasta äänioikeutta määritettyihin henkilöryhmiin, jotka eivät ole niiden omia kansalaisia tai niiden alueella asuvia unionin kansalaisia, mutta joilla on siihen läheinen side. Samalla tavoin Aruba-asiassa antamassaan tuomiossa yhteisöjen tuomioistuin ilmaisi, ettei EU:n lainsäädännössä estetä jäsenvaltiota epäämästä äänioikeutta Euroopan parlamentin vaaleissa omilta kansalaisiltaan, jotka eivät asu jäsenvaltion alueella. Jäsenvaltioiden on kuitenkin noudatettava EU:n lainsäädäntöä ja sen yleisperiaatteita. Tähän sisältyy erityisesti yhtäläisen kohtelun ja syrjimättömyyden periaate.

4. PYRKIMYKSET TAATA UNIONIN KANSALAISTEN OIKEUS OSALLISTUA DEMOKRATIAN TOTEUTTAMISEEN UNIONISSA

4.1. Direktiivin 93/109/EY ja vuoden 1976 säädöksen saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä

Komissio on tehostanut pyrkimyksiään varmistaa direktiivin 93/109/EY saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä ja sen moitteeton täytäntöönpano. Se toteuttaa parhaillaan toimenpiteitä, jotka kansallisen lainsäädännön arvioinnista tehtyjen johtopäätösten perusteella ovat tarpeen sen varmistamiseksi, että äänioikeuden ja vaalikelpoisuuden esteet saadaan poistettua ja että velvollisuutta tiedottaa kansalaisille näiden oikeuksista noudatetaan täysimääräisesti kaikissa jäsenvaltioissa. Lisäksi komissio on käsitellyt ensisijaisena asiana niitä seikkoja, jotka estävät kansalaisia käyttämästä täysimääräisesti oikeuttaan asettua ehdokkaaksi Euroopan parlamentin vaaleissa asuinvaltiossaan. Parhaillaan toteutetaan tarvittavia toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että kansalaiset voivat liittyä poliittisiin puolueisiin asuinvaltiossaan. Mitä tulee vuoden 1976 säädöksen saattamiseen osaksi kansallista lainsäädäntöä, komissio ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin varmistukseen 10 artiklan 2 kohdan täytäntöönpanon.

4.2. Kahteen kertaan äänestämisen estäminen – pyrkimykset parantaa nykyistä mekanismia

Koska kahteen kertaan äänestämisen ja ehdokkaaksi asettumisen estämiseksi olemassa oleva mekanismi²⁴ katsottiin puutteelliseksi, komissio esitti vuonna 2006 ehdotuksen direktiivin muuttamiseksi. Ehdotuksen tavoitteena oli yksinkertaistaa ja tehostaa järjestelmää: siihen sisältyi erityisesti nykyisen ennakkotarkistuksiin perustuvan mekanismin korvaaminen annettujen äänien tarkistamisella jälkikäteen yhdistettynä ankarampiin seuraamuksiin. Ehdotus on edelleen neuvoston käsiteltävänä, sillä sitä koskevat neuvottelut keskeytettiin vuonna 2008.

²⁴ Mekanismiin kuuluu jäsenvaltioiden välinen tiedonvaihto unionin kansalaisista, jotka ovat rekisteröityneet äänestäjiksi asuinvaltiossaan. Asuinvaltion lähettämien tietojen perusteella kotivaltion on poistettava kyseiset kansalaiset vaaliluettelostaan (tai estettävä heitä muin keinoin äänestämästä).

Näin ollen nykyinen mekanismi oli vuoden 2009 vaaleissa edelleen käytössä. Kaikesta näihin vaaleihin liittyvästä valmistelutyöstä huolimatta asiassa ei ole juurikaan edistytty. Mekanismiin liittyvät ongelmat olivat samat kuin edellisissä vaaleissa. Koska vaaliaikatauluja ei ole yhdenmukaistettu ja jäsenvaltioiden äänestäjien tunnistamiseksi käyttämät tiedot ovat erilaisia, käy usein niin, ettei asuinvaltion kotivaltiolle lähetettäviä tietoja unionin kansalaisista voida käyttää. Mekanismin tarkoituksena on poistaa kotivaltion vaaliluetteloista henkilöt, jotka ovat rekisteröityneet asuinvaltiossa, mutta tavoitetta ei näin ollen voida täysin saavuttaa.

Näiden ongelmien vuoksi monia jäsenvaltioissa asuvia muiden EU-maiden kansalaisia ei pystytty tiedonvaihtomekanismin puitteissa tunnistamaan. Esimerkiksi muiden jäsenvaltioiden ilmoittamista 3 800 Tšekin kansalaisesta Tšekin viranomaiset tunnistivat vain 2 500, koska annetut tiedot olivat riittämättömiä. Irlannissa tunnistettiin 4 795 ilmoitetusta kansalaisesta vain 208, Portugalissa taas tunnistettiin 83 556 ilmoitetusta kansalaisesta vain 38 619.

Rekisteröitäessä muiden EU-maiden kansalaisia vaaliluetteloon on direktiivin mukaan kirjattava ylös vain rajallinen määrä tietoja²⁵. Direktiivissä ei edellytetä, että tietoihin merkittäisiin syntymäaika, joka useimmissa jäsenvaltioissa näyttää olevan tarpeen omien kansalaisten tunnistamiseksi vaaliluetteloissa. Näin ollen voidaan päätellä, että nykyinen direktiivissä säädetty luettelo kerättävistä tiedoista ei ole riittävä mekanismin asianmukaisen toiminnan kannalta.

Ajoituksen osalta direktiivissä säädetään ainoastaan, että tiedot on lähetettävä ”hyvissä ajoin ennen äänestystä”. Tilannetta tarkastellessa käy kuitenkin ilmi, että monissa tapauksissa yhden jäsenvaltion lähettämät tiedot saapuvat liian myöhään, jotta toinen jäsenvaltio ehtisi käsitellä niitä²⁶. Esimerkiksi Kreikan viranomaiset eivät käsitelleet mitään muiden jäsenvaltioiden lähettämistä tietoja Kreikan kansalaisista, sillä kaikki tiedot saatiin vasta 3. maaliskuuta 2009 jälkeen, jolloin vaaliluettelot oli Kreikassa jo laadittu lopullisesti eikä niitä voinut enää muuttaa. Äänestäjien rekisteröimistä ja tietojen lähettämistä koskevan yhteisen aikataulun puuttumisen voidaan katsoa muodostavan esteen mekanismin toiminnalle.

Lisäksi jäsenvaltiot ovat ilmoittaneet, että mekanismin toimintaa haittaa tietojen lähettäminen lukuisista hajautetusti toimivista elimistä yhden yhteyspisteen sijaan, sähköisesti lähetettyjen ja erilaisilla suojausvälineillä suojattujen tietojen avaamisen hankaluudet sekä lukuisien paperimuodossa lähetettyjen ilmoitusten käsittely.

Koska mekanismiin liittyvät vaikeudet jatkuivat vuoden 2009 vaaleissa, komissio tutkii parhaillaan, millä tavoin tilannetta voitaisiin parantaa. Yhtenä mahdollisuutena se pohtii vuoden 2006 ehdotuksen peruuttamista ja sen korvaamista muutetulla versiolla. Kahden edellytyksen on täytyttävä: on tarpeen tehostaa kahteen kertaan äänestämisen havaitsemista vaalien laillisuuden varmistamiseksi ja on luotava kevyt järjestelmä, joka ei tuo mukanaan suhteetonta hallinnollista raskautta suhteessa itse ongelmaan ja kahteen kertaan äänestämisen laajuuteen. Tehokkaampi mekanismi näyttäisi edellyttävän lisää yhteisiä sääntöjä, esimerkiksi vaaliaikataulujen ja kerättävien tietojen osalta. Toteutettavien toimien yhteydessä on otettava huomioon

²⁵ Direktiivin 9 artiklan mukaan näitä tietoja ovat äänestäjän nimi, kansalaisuus ja osoite sekä kotivaltion vaalipiiri, jonka vaaliluetteloon hänet on viimeksi merkitty.

²⁶ Tämän ongelman ovat havainneet Tšekki, Tanska, Viro, Irlanti, Kreikka, Ranska, Liettua ja Unkari.

Euroopan parlamenttia koskevan uudistuksen aikataulu, joka saattaa vaikuttaa direktiivin 93/109/EY säännöksiin.

4.3. Vuoden 1976 säädöksen muuttaminen Euroopan parlamentin aloitteesta – komission panos parlamentin aloitteeseen

Euroopan parlamentti on vuodesta 2007 käsitellyt ongelmaa, joka koskee unionin kansalaisten heikkoa osallistumista Euroopan parlamentin vaaleihin²⁷. Keskustelujen tavoitteena oli ottaa käyttöön uusia yhteisiä vaalimenettelyihin liittyviä periaatteita, joilla kansalaiset saataisiin lähemmäs päätöksentekoprosessia ja joilla vahvistettaisiin vaalien eurooppalaista ulottuvuutta. Tähän tavoitteeseen on tarkoitus päästä Euroopan parlamentin vaaleja koskevien uudistusten avulla. Näitä olisivat esimerkiksi EU:n laajuinen lista; sitä varten unionin koko alue muodostaisi yhtenäisen vaalipiirin, josta valittaisiin tietty määrä Euroopan parlamentin jäseniä perussopimuksessa määrättyjen 751 jäsenen lisäksi. Ylikansallisilla listoilla on tarkoitus kehittää poliittisten puolueiden roolia Euroopan tasolla ja saada aikaan kampanjatoimintaa, jossa keskityttäisiin kansallisia etuja laajempiin kysymyksiin ja tuotaisiin esiin koko Euroopan laajuisia kysymyksiä ja keskusteluja. Kaikissa jäsenvaltioissa, joiden väkiluku on yli 20 miljoonaa, olisi otettava käyttöön alueelliset vaalipiirit, joiden tarkoituksena olisi tuoda Euroopan parlamentin jäsenten toiminta lähemmäksi äänestäjiä. Joillakin eurooppalaisilla poliittisilla puolueilla on oma poliittinen ohjelma (vaaliohjelma), ja jotkin niistä kannattavat ajatusta siitä, että ne voisivat asettaa listallaan vaaleissa olevan ehdokkaan ehdokkaaksi Euroopan komission puheenjohtajan virkaan. Euroopan parlamentilla itsellään on toimivalta panna alulle kaikissa jäsenvaltioissa sovellettavaan vaalimenettelyyn tehtäviä muutoksia²⁸. Vaikka komissiolla ei olekaan virallista roolia tässä yhteydessä, se aikoo osallistua keskusteluun esittämällä vuonna 2010 toteutetun vertailevan selvityksen. Selvityksessä yksilöidään vaalijärjestelyjen näkökohtia, joita mahdollisesti voitaisiin soveltaa yhteisinä periaatteina nykyisten lisäksi. Tällaisia ovat esimerkiksi seuraavat: ulkomailla asuville äänestäjille tarjotaan edellytykset äänestää ulkomailla kotivaltionsa vaaliluetteloja; parannetaan pienten puolueiden mahdollisuuksia saada edustajansa valituksi poistamalla nykyisin käytössä oleva mahdollisuus soveltaa kynnysarvoa; poistetaan eräissä jäsenvaltioissa poliittisilta puolueilta tai riippumattomilta ehdokkailta vaadittavat rahamääräiset talletukset, ennen kuin nämä voivat asettua ehdokkaaksi; sekä aikaistetaan äänestäjien rekisteröinnin määräpäivää, jotta jäsenvaltioiden olisi helpompi tarkistaa rekisteröidyt äänestäjät.

5. PÄÄTELMÄT

Yhä useammat EU:n kansalaiset käyttävät oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen ja saattavat haluta käyttää myös äänioikeuttaan asuinvaltiossaan. Näyttää kuitenkin siltä, että kaikki äänestysikäiset unionin kansalaiset, jotka asuvat jossakin muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, jonka kansalaisia he ovat, eivät rekisteröidy Euroopan parlamentin vaaleissa äänestäjäksi asuinvaltiossaan. Tämä viittaa siihen, että kansalaisten tietoisuutta äänioikeudestaan ja vaalikelpoisuudestaan on varaa parantaa ja heitä voidaan kannustaa osallistumaan demokratian toteuttamiseen unionissa.

²⁷ Mietintöluonnos ehdotuksesta vuonna 1976 annetun säädöksen muuttamiseksi (2007/2207(INI)).
²⁸ Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 223 artiklan 1 kohta.

Jos unionin kansalaiset saavat riittävästi tietoa, on todennäköisempää, että he osallistuvat poliittiseen elämään. Komissio määritteli Euroopan parlamentin vaalien jälkimainingeissa parhaat käytänteet, joita olisi noudatettava vuoden 2014 vaalien yhteydessä. Komissio aikoo ehdottaa vuoden 2013 nimeämistä Euroopan kansalaisten teemavuodeksi mm. Euroopan parlamentin vaaleja koskevan tiedon lisäämiseksi. Tämän odotetaan aktivoivan äänestäjäkuntaa vuonna 2014.

Komissio aikoo myös jatkaa rahoituksen tarjoamista kansalaisjärjestöjen ja muiden organisaatioiden toiminnalle sen varmistamiseksi, että kansalaisilla on tietoa äänioikeudestaan ja vaalikelpoisuudestaan ja että heitä kannustetaan hyödyntämään oikeuksiaan.

Sen lisäksi, että kansalaisille tiedotetaan äänioikeudesta ja vaalikelpoisuudesta, näiden oikeuksien käyttämisen kannalta merkittävässä osassa ovat asianmukaiset oikeudelliset edellytykset. Komissio tarkastelee huolellisesti, miten jäsenvaltiot ovat saattaneet asiaan liittyvän EU:n lainsäädännön osaksi kansallista lainsäädäntöään ja miten ne panevat sitä täytäntöön, ja tarvittaessa se ryhtyy toimiin puutteiden korjaamiseksi.

Nykyiseen mekanismiin, jolla ehkäistään äänestäminen kahdessa jäsenvaltiossa samoissa Euroopan parlamentin vaaleissa, liittyy vaikeuksia, jotka komissio oli todennut jo edellisten vaalien yhteydessä. Komissio ehdotti mekanismin muuttamista vuonna 2006, mutta ongelmat jatkuivat vuonna 2009. Komissio tutkii, onko vuoden 2006 ehdotus tarpeen korvata uudella direktiivin 93/109/EY muutoksella. Mekanismin tehostaminen näyttää edellyttävän yhteisten sääntöjen lisäämistä. Samalla uuden järjestelyn pitäisi olla oikeassa suhteessa ongelman vakavuuteen ja kahteen kertaan äänestämisen laajuuteen.

Komissio myös seuraa Euroopan parlamentissa käynnissä olevaa pohdintaa siitä, millä tavoin kansalaisten mielenkiintoa voitaisiin lisätä, ja osallistuu siihen toimivaltansa rajoissa. Komissio aikoo tukea pyrkimyksiä vahvistaa vaalien eurooppalaista ulottuvuutta ja uudistaa tapaa, jolla Euroopan parlamentin jäsenet valitaan, jotta poliittiset puolueet ja päätöksentekoprosessi saataisiin lähemmäksi kansalaisia ja parlamentin toiminnan demokraattinen perusta vahvistuisi.